



Յ Է Լ Ե Ք

Մ Ո Ւ Ս Ս Վ Վ Ե Ր

թ. 311

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ, ՀԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻԻՖԻԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

ՈՒԼՈՒ ՀԻՄՄԷԹ

Ներկա Պիլանը Թէալէ կէչէն պիր
գաչ սէնէլէր, Անաուօլունուն պազի
Թարաֆլարընտա վուգու պուլան
գահթ ու զալա սէպէպիլյէ, միւսաի-
պինէ մախսու ուլարաֆ Թօֆլանըլան
իեանէ ագճէլէրինն հիւսնիւ Թէվգիի
զըմնընտա Սոյնըրոց Յանճնաժողոյ
նամըլա պիր միւսաիպին դօմսիօնու
Թէչքիլ օլունմուշ օլտուղու ճիւմէնին
մաալիւմի տիր:

Հէյնէթի դօմսիօնու մէզպսըր ա-
թի իւզ զիքըր սէքիզ նէֆէր զէվաթը
քիրամտան իպարէթ տիր:

Մեծապատիւ ԷՃԵՆՏԻՅԷ

Սերովբէ Կիւլպէնկեան	Ասենապէս
Սահակ Ղազարոսեան	Բ.Ասենապէս
Աբել Կիւլպէնկեան	Գանճապէս
Պօղոս Շաւեան	Ասենապիւր
Գաբրիէլ Նորասունկեան	Բ.Ասենապիւր
Գառնիկ Յովակիմեան	Համարակաշ
Աբիկ Ուննեան	Անդամ
Գրիգոր Նիկողիմոսեան	Անդամ

Գօմսիօնու մէզպսըրին՝ վազիֆէյի
մէճմուրէլէրիննէ վազը օլան սայ ու
հիւսնէթի ֆէտաքեարանէ, նէ տէ-
րէճէլէրաէ շաեանը ոիթաիշ օլտու-
ղու, ֆէլէք՝ հէնուզ մաթպուլաթ
ալէմինի զիեարէթ էթմէզաէն էվլէլ,
զազէթալարտա վազթըլա նէշը ու
իլլան էտիլմիշ օլտուղունտան, շիմոի
Թէքրարըլա եէնի պիր շէյ սէօյլէմիշ
օլմազ օլտուղու կիպի, միլլէթէ՝ պիր
ուլու հիւսնէթի ճէտիտէ Թէպչիւր էյ-
լէմէք իւզրէ, պու կիւնլէր էլէ կէչիւր-
միշ օլտուղու ֆուրսաթը տա սարֆը
նազար էտէմէզ:

Ղայրէթ վէ իգտամ իլէ, ֆարթը
իսթիգամէթ, սէպաթ վէ տէվամ տա
ինզիմամ էտիննէ, գանկը մէսալիհի
միւշքիլէ Թէսվիլէ, վէ գանկը պարը
կիրան Թաթիֆ վէ իզալէ էտիլմէզ
աճապա...:

Գօմսիօնու մէզքիւր հէր Թարաֆ-
տա քիւշաու էյլէմիշ օլտուղու շիւպէ-
լէրի վասէթաարըլա էզհէր ճիհէթ
հիւսնիւ իֆայը վազիֆէ էթաիքաէն,
վէ մահվ օլմազ տէրէճէսինէ կէլմիշ

պինէրճէ միլէթ տաշլարըմըզը գահթ ու զալանըն միւհլիք բէնչէսինտէն թախլիսէ հիմմէթ էյլէտիքտէն պաշ-դա, սէմէրէյի հիւանիւ խտարէլէրի օլմագ իւզրէ արթըրմըշ օլտուգլարը մէպլաղ իլէ, պունտան էվվէլ 18,000 լիրայը Օսմանիէ ֆիրուխթ էտիլմիշ օլան թիճարէթ խանընը (մէրհում Մի-սաք Ամիրա խանը) միլէթէ ահա օլ-մագ իւզրէ պու քէրրէ 6000 լիրաեա պիլ միւպաիա, Մեծ. Սերովրէ էֆէն-տի Կիւլպէնկեան նամընա օլարագ-րէսմի ֆէրաղընը իճրա էթտիրմիշ օլ-տուգլարը բէսիտէյի սամէյի շիւքրա-նըմըզ օլմուշ, վէ իշպու ուլու հիմմէթ իշուն սատէտիլլէր նամընա օլարագ-իպրաղը թէշէքքիւր իլէ պէրապէր, զիքրի ճէմիլլէրինի տաիմի գըլմագ իւզրէ, տէրճի սահիֆէ էթմէքիլլէ տէ մա էլ իֆթիխար մէճպուր օլտուղու-մուզ տէրքեար պուլունմուշ տուր:

Կէօյտէն վահի էնսէ պիլէ, եինէ մանէա վէրէնլէր պուլունաճաղը կի-պի, պու խուսուս իշուն տաիի մէյ-տանա պիր թագըմ մանէաճըլար չըզ-մասը մէլհուզ խէ տէ, հէր եիյիտին քեարը օլմաեան պէօյլէ պիր ուլու հիմմէթ իշուն, հէր գաֆատան էսէն մանէանըն տա գաթան էհէմիլիէթի օլամաղ:

ԷՆ ՏՕՂՐՈՒ ՊԻՐ ՍԷՕՂ

Վաթանքէրլէր, վէ գրաաթը սէ-վէր օլան պիր գատիմ աօսթումուզ-տան ալարըզըմըզ 16/28 փետ. 1884 թարիխի պիր գըլթա թահրիրաթըն միւնտէրիճաթը փէք տօղրու օլտու-ղունտան, միլէթիմիզէ մաաթ ուֆ օ-լանլարը հագգընտա պէնանը էսէֆ,

վէ Ֆէլէյէ խիթապ պուլունանլարը ի-շուն խէ, իպրաղը թէշէքքիւր զըմըն-տա պազի ճիւմլէլէրինի տէրճ էտէրիլ:

«1884 սէնէսի Ֆէլէյի իշուն, սէֆէրի-նիքսէ օլմաեան soupararsան խիմլէրի զիրսէ պէեան օլունան 4 նէֆէր զէվաքը սաիսի ապօնէ գայս, վէ պիզիմֆի իլէ պէ-րապէր, պէսէլի ապօնմալարը համիլի մէքուպ իլէ իրաւ օլունսուղունսան, մագպուզ իլմ ու խապէրլէրինի վագքըն-սա իրաւ էսէսինք:

Էկէր Ֆէլէ բէրնէ բիսալէնիզին իսմի ՊԱԼՕ օլմուս օլսա իսի, եու կիւնլէր շիւպ-նէսիզ շիմսիֆի ապօնէլէրինիզին պիր գաշ միսլի սուհուլէքլէ գայսք սէֆէր օլունմուս պուլունուր, վէ շիմսիֆինէ նիսալէք գապուլ էքմէզ սէրէնէսէ թէվիզաքա մագհար օ-լուր իսի. լաֆին՝ չի չարէֆի Ֆէլէյին մէպ-սէսի, հինի իզքիզասէ «Ոչ երբէ պասուե-ցի անիրաւն վասն իւր հարսուքեան, ոչ արդարն անարգեցի վասն աղֆասու-քեանն, եւ ոչ իսկ հարուսքը շուրֆոր-դեցի աղֆասին իրաւունքը ոսնակոյս բնե-լով» սէնէ պիլլէրէք թէպրիեէյի զիմմէք էք-մէլ էմլիինէ միւսթէնէս իսուլինէն, պուն-սան զիեասէ թէվիզաք մէլմուլ էսիլմէսի այնը խաքա քը:

ԹԻԻՃՃԱՐԼԸԳ

Եիրմի իֆինճի նիւսիսէ տիվալ (սա. 338)

Չունքի անտէ՝ ումուրու թիճարէ-թէ քէսպի վիւսաթ ու ճէսամէթ էթ-տիրէճէք օլան արաղի, զէրը ու իմար էտէճէք քիմսէլէրին գանը իլէ ալու-տէ օլարագ, գըսըր գալլը. եանի միլէլ ու ազվամը սաիրէեէ սէպէպի ըիգապէթ օլաճագ սէրվէթ ու պէրէ-քեաթ, զիրի զէմինտէ մահֆուզ վէ մէթրուք գալմագտա պուլունուր օլ-տուղու թագտիրտէ, պիլաքս ումու-րու թիճարէթ սաեէսինտէ, զէրը ու

իմար օլունան արազիեէ գան եէրինէ ալըն թէրի տէօքիւլէրէք, վէ թահթ էլ զէմին մէթրուք դալաճագ օլան սէր-վէթ ու պէրէքեաթ զանիմէթլէ իսթիհ-սալ, վէ չար ճանիպի ճիհանսա իրսալ էտիլէրէք, սէսսիզ մուամէլէ, վէ թօփ-սուզ թիւֆէնքսիզ մուհարէպէ իլէ ագվամը սաիրէնին սէրվէթ ու գուվ-վէթի տախի, պիր սիւրէթի զարիպէ-տէ աեատիյի զապթա կէչիլիլէ պի-լիր:

Պու ճէնկին ֆաթիհ վէ զալիպլէրի՝ իլմի իլմ իլէ, զայրէթի հէր չէ պատա-պատ իգտամ իլէ, վէ հիւնէր ու մա-րիֆէթի իսէ, անտէն էչէտա պուլու-նան հիւնէր վէ սանսի իլէ եէնէր:

Պուրատա էճնէպի մէմալիքինտէն իֆատէմիզի թէէեիտ էտէճէք պազի աէլաիլ իրաէ էտէլմ:

Պունտան ագտէմ Բուսիա մէմալի-քինէ, ինկիլթէրատան, վէ Հօլան-տատան քիւլլիւեթլի չէքէր իախա-լաթը վուգու պուլուր իքէն, չու սօն սէնէլէրաէ Բուսիա չէքէրի, միւքի ի-տար էթտիքտէն մախտա, թաչրաեա պիլէ չըգարըլմաեա եիւզ թուլթու-ղունտան, էվրօպա չէքէրի իտխալա-թընըն մաատում հիւքմիւ ալմագտա օլտուղու տէրքեար տըր:

Վէ եինէ տահա եագըն վագըթ-լարա գատար չար ճանիպին զախիրէ անպարը օլան Բուսիա մէմալիքինէ, Ամէրիգա օ՝ տէրէճէ զալէպէ էթմիշ, վէ զախարի իլէ չար ճանիպի օ գա-տար տօեուրա պիլմէք զանիմէթի քէսպ էյլէմիշ տիր քի, պու խուսուս Բուսիա վիւքէլասընըն էնտիշէսինի միւճիպ օլմագտա տըր:

Նասըլքի Բուսիա մալիյէ նազըրընըն, պու սէնէ պիւտճէսինաէ կէօրիւլէն

9,733,339 րուպլի աչըղա, Ամէրիգա-նըն լիգապէթինաէն տօլաեը, պուղ-տայ ֆիեալթընըն, վէ սաթըլընըն թէնէզլիւլիւնիւ սէպէպ կէօթէր-միշ օլտուղու ճիհէթլէ, գափատըլ-մասընըն չարէյի իճապը պէյն էլ վիւ-քէլա տէրտէսթի միւղաքէրէ պու-լունտուղու զաղէթալարտա օգուն-տու:

Բուի ճիհանտա մէմալիքի էճնէպի-յէ իլէ քէսպի իսթիլաթ էտէն ինկիլ-թէրա օլուպ, թիճարէթ նազըրընըն պու սէնէքի խարիճի թիճարէթ իս-թաթիսթիգինտէ, իխրաճաթ ու իտ-խալաթըն 16 միլեար 639 միլիօն ֆը-րանգա պալիլ օլտուղու կէօթէրիլի-եօր քի, էվրօպա տէվլէթլէրի իլին-տէ թիճարէթի էճնէպիյէ ճիհէթիլլէ ինկիլթէրաեը կէչինճէ ֆրանսա օլ-տուղու հալտէ, եէքիւն մուամէլաթը ինկիլթէրանըն նըսֆը գատար տըր:

Իչպու ուլու միլլէթլէր՝ պիր պիւ-լէրի իլէ լիգապէթ, վէ պիրի տիկէ-րինէ զալէպէթ էթմէքտէ օլտուղ-լարը թաղտիրտէ, զաֆլէթտէ, եախօտ նէվմի իսթիլալաթտէ վէ թէնպէլլիք վէ առէմի մաալիւմաթ բէնչէսի զի-րինտէ պուլունան պիր էհալիեի, տալ-րիլ պալըզը կիպի ալլաեաճաղլարըն-տա, վէ անլէրին միւքլէրինտէ, վէ քէսէլէրինտէ պուլունան խաղինէլէ-րինի, վէ ագճէլէրինի, ֆարդ էթ-տիրմէքսիզլին մըգնատըս կիպի չէքիպ՝ քէնտի թարաֆլարընա աչըրաճագ-լարընտա չիւպհէմի իսթէր:

Կէլէլմ քի, միւպահասաեը՝ քէնտի թարաֆըլըղա պատ էլ ինթիգալ, ումուրու թիճարէթ պապլինտէ օլան մահիեթիմիղ տէրէճէսինի, ագվա-մը մասրուֆէ թիճարէթի իլէ թաթ-

պիղ լէ մուգանէսէ էտէր իսէք, չօգ կէրիտէ պուլունտուղումուզ թէպէյ- երն էտէր իսէ տէ, օրասը աննաշը- մազքի, ըրգապէթի մէզպուրէտէ կէօրիւլէնմուվաֆիգադիւնէթլէրի, սըրֆ ուլում ու ֆիւնուէն սանէսինտէ օլուպ տա, պիղիւր հէնուզ իլիմսիլիք իլէ պիւր չօգ շէյլէրէ էլ աթամազ օլտու- ղումուզտան, վաղթը մէրհունուէնա մը ինթիզարմըզ լեազըմկէլիւր, եօգ- սա շու շիմսիքի հալը հազըրմըզտա տախի թէգատտիւմիւմիւզ գապիլմի տիր:

Էկէր զիքը օլունան ըրգապէթլէր սըրֆ ուլում ու սանաի իլէ օլապիլիպ- տէ ախէր կէօնէ գապիլի օլամամազ լեազըմ կէլսէ, թապիլի էվլէլ էմիր- տէ օ՝ ճիհէթէ հասըր մէշլուլիւնէթ էթմէմիլ, վէ տէրէճէյի մաթլուպէ- եի պուլասընա գատար սապը ու սիւ- քիթ էյլէմէմիլ իճապ էտէր իսի:

Լաքին շու շիմսիքի հալիմիզտէ, վէ մէսքիւն պուլունտուղումուզ միլ- քիմիզտէ գալտէտէն օլան թիւճճար- լըզա էլ աթարապ, պիւնիւք պիւնիւք իսթիֆատէլէր էտէ պիւմէք տէրէճէ- սինտէ հէմ իգթիտար, հէմ իսթիտատ վէ հէմտէ վասաիթիմիլ վար տըր:

(Մասպուսի սօնրա)

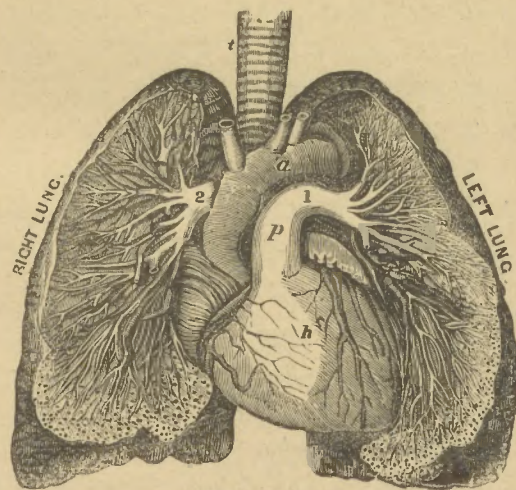
Աթիտէքի պահալար, Պէրպէրեան նամ վարթարան շակիրտանրնտան օ- լուպ, հէմէհէրի զատէլէրիմիլտէն իքի նէֆէր նէվլէստէկեան թարաֆընտան իրսալ օլունմուշ օլմազլէ, լաճիլ էթ թէշվիլ տէրճ օլունտու:

ԿԵՆԴԱՆԱԿԱՆ ՋԵՐՄԱՌԹԻԻՆ

Կենդանական ջերմութեան վերայ

խօսելէ առաջ օգտակար կը համարիմ փոքր տեղեկութիւն մի տալ թթուա- ծին (oxigène) ըսուած կազին վերայ, որ գլխաւոր դերն կը կատարէ կեն- դանական ջերմութեան մէջ:

Թթուածինն գտնուեցաւ 1774 ին Բրիտոյի և Շէէլ քիմիագէտներէն, սակայն 2 տարի վերջը Լավուազիէ հռչակաւոր գիտունն՝ որ քիմիաբա- նութեան մէջ մեծ համբաւ ստացաւ, գտաւ այս կազին գլխաւոր յատկու- թիւնքն և էական դերն որ կը կատա-



Թ Ո Ք (1)

րէր այրման և շնչառութեան մէջ: «Շնչառութիւնը, կ'ըսէ, ուրիշ բան չէ այլ ածուխի և ջրածինի (hydrogène) յամր այրում մի որ տեղի կ'ունենայ մեր մէջ, շնչառութեան՝ ինչպէս եւ այրման մէջ օդն է որ կը մատակա- րարէ թթուածինն:»

Սակայն աւելի հասկանալի դործե- լոյ համար մեր գրութիւնը, բացատ- րիմք նախ թէ ինչ է այրումն. — Այրումն ուրիշ բան չէ բայց միայն այլ

(1) Տես. Պատ. է, խոչափող. 1 թոքա- յին շնչերակ. 2 ճիւղ. հ, սիրտ:

և այլ այրելի նիւթոց թթուածնի հետ միացումն: Երբ կը տեսնենք ածուխն կարմրած կրակարանին մէջ, պարզապէս կամ ռամկօրէն խօսելով կ'ըսենք թէ ածուխը կայրի, իսկ քիմիական տեսակետով կ'ըսենք թէ ածուխն կը միանայ թթուածինի հետ: Բայց անշուշտ պիտի հարցունք թէ ի՞նչ է յամբ այրումն — Երբ այրելի նիւթեր՝ ինչպէս փայտ, ածուխ, երկաթ և այլն զննելու բացօդեայ տեղ մի, 2-3 օր վերջը պիտի տեսնենք թէ այս այրելի նիւթերն իրենց վիճակը կ'սկսին փոխել, երկաթն կ'սկսի ժանդոտիլ, և փայտն փտիլ: Ինչու՞ որովհետեւ օդին մէջ գտնուած թթուածինն կամաց կամաց կը միանայ այրելի նիւթոց հետ, և ահա զայս կ'անուանենք յամբ այրում:

Արդ այս առնուազն օգտակար ծանօթութիւնները տալէ յետոյ անցնինք մեր բուն նիւթին: Երբ շնչեմք՝ մեր շնչած օդին մէջ կայ մեծ քանակութեամբ թթուածին, որ թոքերուն հերաձեւ անօթներու մէջ մտնելով կը միանայ արեան հետ, և յետոյ սիրտն ու անկէ բոլոր մարմնոյն գործարանները կը տարուի: Այսպէսով արեան մէջ գտնուած թթուածինն, կը միանայ մարմնոյն մէջ գտնուող փտած դործարաններու կենդանական և բուսական հիւլէներու հետ, այս միացումէն յառաջ կուգայ ածխական թթու (acide carbonique) և ջրածին, որք երակային արեան հետ խառնուած սրտին աջ խորովը և անտի թոքերն կ'անցնին ուրկէ արտաշնչութեամբ դուրս կը վանուին մարմնէն:

(Շարունակելի)

Վ. ՆԱԶԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ի ՀՏԱՍԱԹ

ԲԱԹԱԹԷՍ ՄՈՒՄՈՒ

Էվրօպա էհալիսի՝ փաթաթէսի էքլ իչուն քէսրէթ իւզրէ իսթիմալ էտէր օլտուգլարը կիպի, պաշգա շէյէրէ տէ գուլլանըլար. նասըլքի, իւլլիտրէ մուսու էրիտիպ, պիր լիտրէ փաթաթէս ունու իլէ եուզուրտուգտան սօնրա, գալըպլարա տէօքիւպ տօնտուրարագ պիր նէվի մում հափարլար քի, 30 տիրհէմինն եանմասը, 14 տէն 17 սաաթա գատար սիւրտիւքտէն պաշգա, շալգը պէրրագ, վէ տիւմանը տա ազ օլուր. վէ տամլատըզը հէրտէն էլ իլէ գօլայճա չըգարլլա պիլի:

ԹԻԻԹՄԷԶ ՖԻԹԻԼ

Լամպա ֆիթիլի՝ սիրքէնէ պաթըրըլըպ գուրութտուգտան սօնրա իսթիմալ օլունուր իսէ, թիւթմէքսիլ հանար, վէ էյէր եաղա պաթըրըլըլ իսէ զիեատէ տաեանըլ:

ԳԱՆ ՏՈՒՐՏՈՒՐՄԱԿ

Եարանըն, հախօտ քէսիլմիշ պիր եէրին գանընը տուրտուրմագ իւզրէ էն գօլայ վէ թէէսիլի շէյ, էլէնմիշ քէօմիլը թօղու էքիպ պաղլամագ տըր. պու թօղ գանը տէր ազապ տուրտուր:

ՏԻԻՄԱՆԸ ՔԵՍՄԷԲ

Օտանա տօլան օտուն, եախօտ քէօմիլը տիւմանընը՝ գափու վէ բէնչիլէլէրինի աշմագսըզըն մահվ էթմէք իւզրէ, պիր սիւնկեար ըսլատըպ ասմագ, վէ տիւման փէք զիեատէ օլուր իսէ, օտանըն քէօշէսինէ պիր թէքնէ սու գօմագ քաֆի տիր, զիրա սու տիւմանը քէնտիսինէ չէքիպ մահվ էտէր:

ՍԻՖՐԻ ՍԻՆԵՔԼԵՐԻ ԴԸՐՄԱԳ

Սիֆրի սինեքլերի դըրմագ, եախօս
դաչըրմագ իչուն (galbanum) գասնը.
Թաապիր օլունան սամղլուան թիւթ-
սիւ եափմալը:

(Պագիսի սօնրա)

ՍԱՐԳԻՍ Դ. ԿԻՒՄԻՇԵԱՆ

ԳԱՅՍԵՐԻՅԵՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԸԼԸԼԸ

Եիրմի պիր Եիւսիսհեկն skիւմ (սա. 324)

ՕՆ ՊԵՇԵՆՃԻ ՊԱՊ

ԱԲԵՂԱԹՈՂ

Ճէմիլէնին իքիսի կէշտի վէ լօսօս րու-
զիկեարլարը սաշլաեարագ հաւալար միւ-
լաիլէշիպ, հէր թարաֆտան դարլար է-
րիմէյէ, վէ օլուգլար շըրըլտամեա սաշ-
լտալը. պագի տէֆտ քիւլիւ լիւթիւպէթի
հէվա սաղըլարագ, րուի տսիւման րէնի
նիլիլուան իլէ փարլամագտա, վէ թուլու
էտէն կիւնէշին զիասը իսէ, իչպու փար-
լագլըլա թաարիֆի զայրը գապիւլ պիր
րէվնագը ճէտիտ տահա պախշ գըլմագ-
տա, վէ պագի պագի տաիի եիւզ պին
պէլիք օլարագ կիսիպ ճէպէլի միւրթէ-
ֆիյի էրճիասըն (արգոս) վատիլէրինէ
կիլլէնմիշ օլան սուլուլթլարը, պիր գուվ-
վէթի ճագիպէյի խաֆիյէ, սանըրսըն քի
միգնատըս կիպի շէքիպ պիր պիրինէ գա-
վուշտուրարագ, վէ կէօյ եիւզիւնիւ
գապլատարագ, գասապէթի գալպլէրէ
պիւթիւն պիւթիւն սըգընթը պաղըշլա-
մագտա իտի:

Կիւնէր իսէ, կէլիպ բուն բարեկեղանա
շաթմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, պիր պիրլէ-
րի իլէ բարեկեղան էթմէյէ կիտէճէք
քիմիլէր, խուսուսիլէ եէնի տամասլար,
գալին րէտէրլէր, աիւնիւրլէր, պաճա-
նագլար վար գուվվէթի պագլուեա սլա-
րագ շարըլտա կէօլլէրինէ իլիշէն նա-
տիսէ, վէ նէֆիս եէյիլթիլէրտէն վէ

մէյվէլէրտէն հիշ պիր շէյ սէքիթմէյիպ
ալմագտա, վէ գատըն թաիֆէլէրի իսէ,
քէմալը կէրմի իւզրէ թէտարիքեաթլար-
տա պուլունմագտա իտիլէր. շէօյլէ քի,
հէր հանկի մահալլէ ֆուրուենուեն էօ-
նիւնտէն կէշէր իսէն, բիշմէքտէ օլան
նագըշլը ֆեքիլէրին (գարա), սինի սինի
պագլաւալարըն, վէ եիւզիւ շէօրէք օ-
թուլու վէ եումուրթալը կիրտէլէրին
խօշ գօգուլարը ալընըր, վէ հանկի սօ-
գաղա սափար իսէն, պիր էվտէն տիկէ-
րինէ թէլիպլէր, վէ քէթէնճէլէր իլէ եէ-
եինթիլէր վէ եէմիլէր, շիշէլէր իլէ մէշ-
հուր րագըլար, վէ ամպէրեալար, վէ
պագըր տէսթիլէր տօլուսու շարապլար
տաշընտըղը կէօրիւնիւր իտի:

Պունլար իլէ պէրապէր պէսիլի ճաւ-
շուզլար (հիսնի) գաղլար, վէ Գալշուլթ
ալմըլարընքն քէսմէ գուրշուն իլէ ու-
շարքէն վուրուպ տա, գանըրը ագըրտա-
րագ, վէ հաւատա րուզիկեարլանարագ
տիւշէր օլան, վէ գանլարը եարա եէր-
լէրինտէ տօնմուշ պուլունան, եէշիլ սաշ
էօրտէքլէր, վէ պագէն Սուաս իրմաղըն-
տան թուլթուլուպ կէլմէ եայըն պալըղը
փարշալարը, վէ Բէյղուպատ վէ Գալ-
շուտ պալըգճըլարընքն ֆէվգ էլ ատէ օ-
լարագ թօրա պըրագմըշ պուլունտուգ-
լարը գուղու կիպի թուրնա պալըգլարը
տա պուլունուր իտի:

Հէլէ պաշլարտա թաշընպ կիտէն իրի
ուֆագ սինիլէր իլէ քէթէն հէլվալարը-
նըն, պագլաւալարըն, սարըլը պուրմա-
լարըն, արտը արասը քէսիլէճէյի եօգ
իտի:

Պէհէր սէնէ ատէթտէն օլտուղու կի-
պի, օ' կիւնլէր արթըգ արեղարող պաշ-
լամըշ օլտուղունտան, դարասուլարտան
ֆալագլար տէյնէքլէր գալարըլըպ
թալանլարտան ասըլմըշ, վէ շալիլտանա
աշըգ վէ գըքըրըգ (խարնուպ չէյիւրսէյի)
օեուլարընա իթայը րուխսաթ օլունմուշ
օլտուղու կիպի, հէր էվլին պիւլիւք, վէ
ամիրի տալի պու միւսաատէեի իթա
գըլմըշ օլտուղունտան, դարասուլարա
կիտէր իսէն վարժապիլէր, վէ կարաւա-

րիչէր տէ պիւրիքտէ օլմագ իւզրէ ապ-
պիւ, (արալի) չըգարթմա, վէ թագա օ-
եռնլարը, վէ հէր հանկի մահալլէ տամ-
լարընա տա չըգար իսէն, կիւճիւ գուվ-
վէթի եէրինտէ օլան պիւեիւք պիւեիւք,
վէ գալիագլը պինիլի հէրիֆլէր, տէլի
գանլըլար, վէ չօճուգլար պէհէրի քէնտի
ագարանը իլէ մէտ տէյնէք, թօի իլէ սէ-
ֆէր այը, ուզուն էլէք, վէ էնվաի ա-
չըգ օեռնլարը օյնամագտա, վէ հէլէ օլ
կիւնիւն չիւ փարատան ուֆագ օլան ագ-
ճէլէրինի եէրէ տիքիպ տէ, 25 ատէսի
պիր ագճէէէ օլան աչըգ իլէ, չիզի եէ-
րինտէ տուրարագ չըգարթմա օեռնու
օյնամագտա իսէ, պիւեիւք չօրպաճը պիլէ
մէրագլը օլտուգլունտան, քէնտի թիւֆէ-
գասը իլէ պու օեռնու օյնամագտան
ուսանմամագտա իսի:

Շու գատար քի էլ պաչը քիմ օլաճա-
ղը իշուն, էն էվվէլ կէօլիւմէսի ատէթ-
տէն օլան չիթ թարաֆը գուրչունլու Է-
նեթ աչըգլարըն պէյէնիւտիյի սըրատա,
չօրպաճընըն կէօլթէրտիյի Էնեթ ճիւմէ-
սինտէն զօրլու օլտուգլու հալտէ, ատէմի
գապուլինէ ճէսարէթ էտէմէմէյէ վէ ա-
քեղարոյ սէլահիէթինի սարֆը նագար
էթմէյէ մէճպուր օլուր օլտուգլարընտան,
չօրպաճընըն խօրոսու պու սըրատա տա
եռմուրթլանարագ Էնեթիւնի հէր կէօլմէ-
սինտէ աչը գօնտուրուր, վէ պու եիւզ-
տէն ճիւմէտէն գիւտտէ միւսթէֆիւ օ-
լուր իսի:

Կէլէլիմ քի, գիւտտէճէ իսթիւար օ-
լուպ տա պու օեռնլարա կիրիլէմէէնլէր
իսէ, օեռննուլարըն սէմթլէրինէ քէօմէ
քէօմէ տիզիլիպ չուպուգլարը թէլէնտի-
րէրէք, վէ չէլիթ մէզէլէր իլէ պէրապէր
ճէլպ օլունմուշ օլան էյնէճիք, Էախօտ
Տիրմիտ իւզիւմէրի շարապլարընտան տա
արատա աթըշտըրարագ «Տէինիզ էվ-
լատլարիմ, պու կիւնլէր աքեղարոյ տուր.
տիւսթուրու միւքէրիմ. օրթալըլը փար-
լատընը, պիւ սիզին գատար իքէն տա-
հա նէլէր Էախար իտիք» տէեռն օեռն-
նուլարը թէլզիւք գըլարլար իսի:

Գատըն թաիֆէլէրինէ կէլինճէ, անլէ-

րին գէվգի տէ պիր պաչգա տիւրիւ Էտի.
Կէլինլէր տէ վէ գըզլարտա վագաա գը-
քըրըգ իլէ տիւրիւ օեռնլար օյնան-
լար պուլունուր իսի իսէ տէ, պաչը իշ-
լէրի խօրան թուլթմագ, վէ գիլի գիլիւզ
(չարիանա) տէֆլէր (սայրէ) չալըպ էն-
վաի թիւրքիլէր չաղըրարագ պապի ալա-
յըն ուղընտա, պապի տաիսի օրթատըն-
տա նէօլպէթ իլէ չիֆթ չիֆթ լագս էթ-
մէքտէն իպարէթ իսի:

(Գուսուրու պահեմա)

ՁԻՍՊԵՏԻ

Այս կենդանին Ափրիկէի նեղոս
գետոյն, եւ ուրիշ տաք երկիրներու
մեծամեծ գետերուն մէջ կը գտնուի:

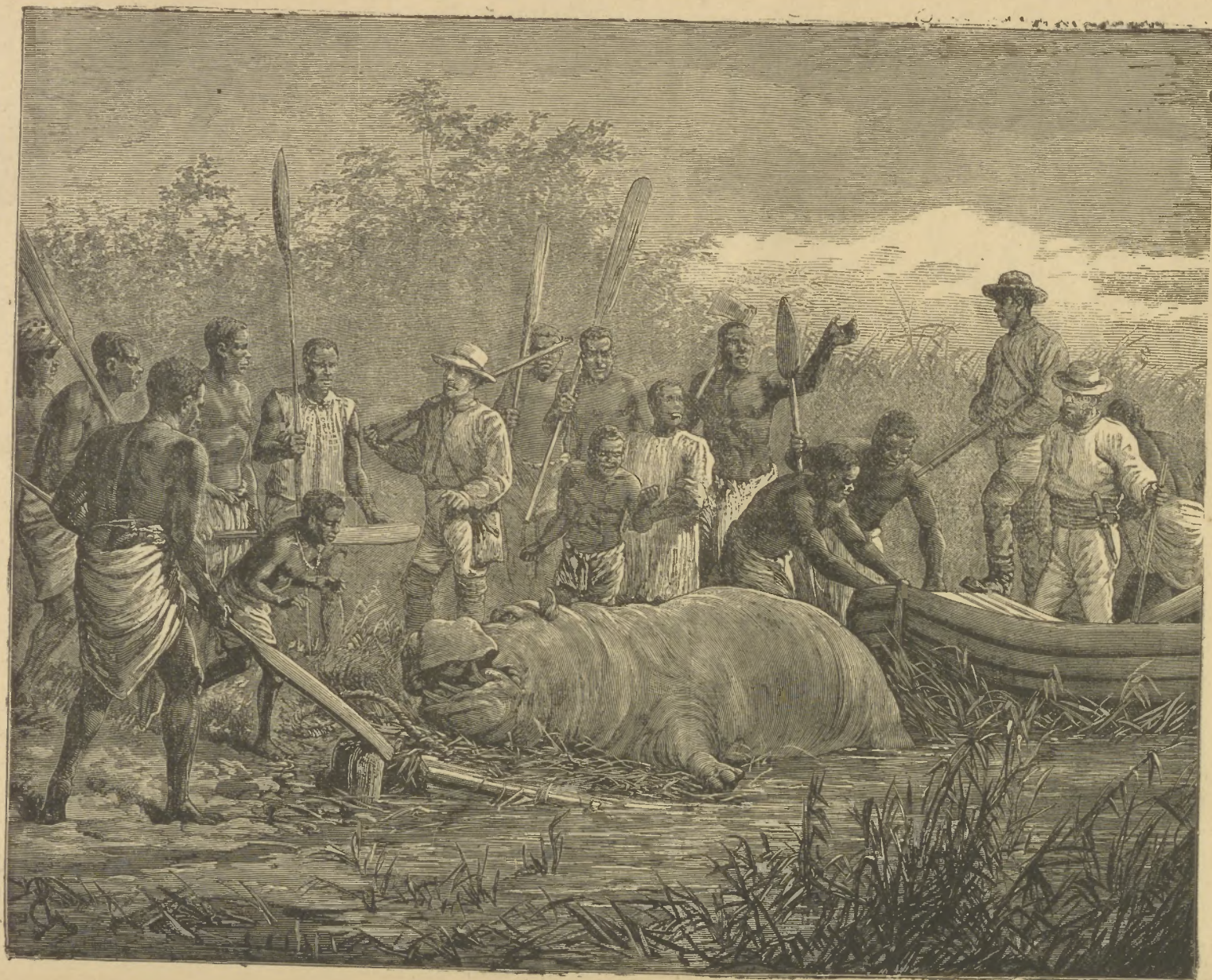
Երկայնութիւնն է տասներեք ու-
նաչափ եւ գրեթէ ուղեղիւրի մե-
ծութիւնը ունի, բայց մարմնոյն հաս-
տութիւնն չորս, եւ ոտքերուն երկայ-
նութիւնն ու հաստութիւնն երեք ու-
նաչափէն աւելի լինելուն համար ան-
կէց բարձր է:

Գլուխը ցլոյ եւ ձիոյ գլխու չափ է,
սակայն աչքն ու ականջը համեմատա-
բար անոնցմէ փոքր:

Ձայնը ձիոյ խոնջանաց կը նմանի
եւ ասկէ կ'առնու իւր անունն:

Մարմնոյն մարթը թխագոյն է եւ
լերկ, թանձր եւ կարծր, մինչ զի նե-
տերու եւ հրացաններու անգամ ան-
թափանցելի է, բայց ՚ի փորին մուր-
թէն: Ակռաները փղի ակռաներէն
աւելի ճերմակ ու կարծր են եւ չ'են
դեղնիր: Վերի ծամեւեաց ժանիքը՝
որք կ'որ են եւ դոյզն ինչ գլանաձև՝ մին-
չեւ չորս ոտք երկայնութիւն ունին, ո-
րոցմով մարդիկ տեսակ տեսակ ար-
ուեստական բաներ կը շինեն:

Այս կենդանին տարւոյն մեծ մասը



դետին մէջ կ'անցունէ, բայց երբեմն ջրոյն երեսն եւս կ'ենէ օգ չնշելու համար և գետեզրի եզեզանց մէջ կը քնանայ: Չի լուար այլ ջուրն մէջ կը քալէ իբր ցամաքային կենդանի, քանզի անոր ուրքերը չորս ճղակներու բաժնուած ըլլալով յողալու յարմար չեն:

Շատ արիւնային է և երբ արիւնը կ'առատանայ՝ իր մարմինը սաստկապէս սուր քարերու վրայ կը շփէ մինչեւ որ պատուի և արիւն ելնէ, և երբ արիւնը բաւական կը հոսի, հողին վրայ կը թաւալի և ասանկով կը գոցէ իւր վէրքին բացուածքը:

Այս կենդանին Ափրիկէի սեւամորթ բնակչաց չափ արագ ընթաց չըլլալուն համար, կը ջանան անիկայ որոտլ ցամաքին վրայ գետը տանող ճամբաները գոցելով, վասն զի ինքը շատ անգամ առանց որսորդաց գէմ կենալու գետը կը փախչի ուր աւելի ապահով և զօրաւոր է:

Թէ որ զնասուի, զարհուրելի նայուածքով մը մարդոց վրայ կը նայի, և ուրքերուն սաստիկ հարուածներովը նաւակը տակնուվրայ կընէ և կամ ակռաներովը կը կրծէ, և կը բեկանէ նաւակին փայտերը: Դնացած ժամանակ մեծածայն կը խորթայ որով ինքզինքը կը մատնէ որսորդաց, բայց ականջները սուր ըլլալուն համար պէտք է որ որսորդք կամաց և անձայն մօտենան զանի չ'արթնցունելու համար: Ասոնք իրենց ձագերը ցամաքի վրայ կը ծնանին և հոն կը անուցանեն և միանգամայն ձայն մը առածնուն պէս գետը տպաստանիլ կը սորվեցընեն անոնց:

Այս կենդանիին միտը գէրէ և կապուղ զոր մարդիկ ախորժանօք կուտեն և մորթէն զրահներ, վահաններ, կօշիկներ և ուրիշ պիտանի բաներ կը շինեն. իսկ չնդկաց նկարիչները արիւնը կը գործածեն իբր ներկ:

ԵԻԳԻՆԷ Յ. ՊԱԼԵՍՏԻՆ

ԻԹԹԻՆՍՏԸ ՊԵՇԵՐԻՅԷ

Երամի պիւր և իւսիսեհեհեհեհեհ (սա. 528)

Ումուս ինսան գըսմը մատամ քի պիւր սիեագտա տօղուպ էօմէքտէ, վէ պիւր խանէ խալգը կիպի եաշաեըպ, պիւր սէֆինէ եօլճուսու միսիլու սէյր ու սէֆէր էթմէքտէ տիր, կէրէք տիր քի ըիգապէթ օրթատան գալգմալը, տիւմէնի սէֆինէ տօղրուլմալը, վէ հաքիմի՝ պու ճիհանասա օլմատըղընտան տօլաեը սէրպէսթիւք քէսպ էթմիշ, վէ ահվալ ու մուաշէրէթի պէշէրիյէեի պիւր տիկէր սիւրէթէ թէպտիլ ու թահվիլ էյլէմիշ պուլունան մուամէլաթ, հալը աոլի վէ հագըգիսինէ, վէ իւմիսնը ճէննէթ տէնիլէն օլ տէվրի մէսուտուն կիտիշինէ ըիւճաթ էթմէլի տիր քի, ինսան գըսմը ումումէն իսթիրահաթ ու իթթիհատը հալ, վէ սաֆայը պալ իլէ եաշաեա պիւրին:

Իշպու թէհալվիլտէն ինթաճ իթմիշ օլան նէշէ ահվալը միւտիշէնին, պէհէր կիւն լաեուհսա ֆէնալըգլարա պաիս, վէ էնվաի ույղունսուղըլըլարը հատիս օլմագտա օլտուղու մէյտանտա, վէ հագըգաթէն խանըմանըմըղըն խարապընա, վէ հէմճինպէրիմիղին պիւրպիւրի էլինտէն մահվընա մէյտանլար օղ ումագտա պուլունտուղու աչըգտա օլտուղուճա, քէնտի խասմի ճանըմըղը թանըմամագլըղ, վէ էլ եէվմ անըն սէվգ էթմէքտէ օլտուղու ճիհէթէ սալիք օլմագլըղ քեարը աղըմը տըր:

Ճիւմէմիղին պիւր խանէ խալգը տէմէք օլտուղու, վէ րէֆֆահ ու իսթիրահաթըմըղ իսէ, պիւրպիւրիմիղի իւվան կիպի սէվմէեէ, վէ եէքտիկէրին

մէնֆաթընա խըտմէթ էյլէմէեէ մու-
ալլադ իտույի դապիլի քէթմ ու ին-
քեար օլմատըգճա, անըն իֆայը միւզ-
թէզասընտա մուխալիֆէթ էտիպ տէ,
պիլըիզա պու հալլէրէ տիւշար օլ-
մագլըդ նէ տէրէճէ ահմագլըդ տըր:

Իթթիֆագ ու իթթիհատ իլէ քէս-
պի սէատէթ պիլլէ միւթէլէզզիլ օ-
լաճագ օլան ինսան, նէ ազըլա՝ պէօյլէ
պիր ըիգապէթ, առաւլէթ վէ եէկ-
տիկէրէ առէմի էմնիեթ թէքնէսին-
տէ, վէ միւհլիք պիր հալտէ չալգա-
լանըպ կիթմէլի, վէ պիրինին զուլու
իթիսաֆը եիւզիւնտէն, տիկէրինին
թէլէֆ օլմագտա, պիրիսինին հագա-
րաթը սէպէպիլլէ, տիկէրինին տէր-
եայը սէֆալէթէ զարդ օլունմագտա,
վէ պիրինին խըշմ ու զազապընտան
տօլանը, պիր տիկէրինին գաարը մէյ-
եուսիեթէ մագլուդ պուլունմագ-
տա օլտուղու պիր մուաշիրէթի նա-
մէշրուէտէն ֆարիլ կէլմէլի տիր:

Պիր էթ եա էթմէք բարչասը իշուն
պիրպիլլէրինի խըրփալանան հայվա-
նաթը սաիրէեի աճըտըղմըլ հալտէ,
թըպղը այնը մուամէլէեէ պէնզէր
օլան հարաքէթլէրինտէն տօլանը, ին-
սան գըսմընտան նէլէլէրինի աճըմա-
երպ տա մէսլէքի միւթթախէզլէրինտէ
սէրպէսթ մի պըրագմայը տըր:

Գուվլէյի նաթըգէ սահիպի օլան,
վէ էշրէֆի մախլուգաթտան պուլու-
նան ինսանըն էօմրիւ, իշպու ահվալը
միւսհիշէ իլէ մի տէվրան էթմէլի
տիր. վէ էվլէլ ախըր իսթ ինստիեաշը՝
հալը սէատէթ օլտուղու թագտիր տէ,
պու միսիլլու մէվլում շէյլէրի, վէ
շէօհրէթի քեազիպէեի նէթիճէյի
մէթլուպ մը առտ էյլէմէլի տիր:

Պիլ պու պօղուղուղուն առի խալգ
իգտամըլլա դապիլի իսլահ օլապիլէ-

ճէյինէ իսրար իտէմէզ օլտուղունուզ
կիպի, վաֆիր սէնէլէրաէն պէրու քէս-
պի միւսէլէլաթ էյլէմիլ պուլունան
պիր հալին, կէօրէնէք իլէ թապիյաթը
սանիյէ հիւքմիւ ալմըլ օլմասընը իթի-
րաֆ էթմէմէզլիք տէ էտէմէեիլ. մա
մաֆիհի՝ ճիւհէլանըն տէվլամ էտէ
կէլմէքտէ պուլունտուղու պիր չըգ-
մազ թարիգին, վէ մուաշիրէթի պէ-
շէրիյէեի իսլալ էտիպ, հալը սէատէ-
թի իսէ, նէքպէթ ու սէֆալէթէ թահ-
վիլ էթմէքտէ օլան հալին չարէյի ին-
տիֆաի իշուն, աահապը վազիֆէնին
պիգայա ու պիհաճաթ տուրուշունա
տախի պիր մանէա վէրէմէեօրուզ:

Իշպու մէմուլիյէթի տէր էօհտէ
էտիպ տէ, եանի ինսանիյէթին՝ տիւն-
եէվի վէ իւխրէվի իսլահ հալ իլէ սէ-
ատէթմէնտ օլմասը զըմնտա, հէր
նէվի սայ ու իղտամը իֆա էթմէքլիք
թէքէլլիւֆաթընը վազիֆէ իթթիսազ
էյլէեիպ տէ, անը անճագ շէօհրէթի
քեազիպէ իսթիհասալը ճիւհէթինէ սարֆ
էտէնլէր, նէ զէման վազիֆէլէրինի
հիւսնիւ իճրաեա հիւմէթ էտէրլէր
իսէ, օլ անտէ տախի, ճէհալէթին ա-
հատ կէօղիւնէ շէքմիլ օլտուղու բէր-
տէ չագ օլարագ, մէվլուի պահսըմըլ
օլան իթթիհատը պէշէրիյէնին էսա-
սը ճիւմէեէ լէյ էլ այն կէօրիւնէ-
ճէյինտէ, վէ ինսանլար պէյինտէ իթ-
թիհատը ճիտտի վէ նաֆի, վէ քէն-
տիլէրինճէ իսէ, շէրէֆի հագիգի հու-
սուլա կէլէճէյինտէ սէրմու իլթիպահ
եօգ տուր. պինաէն ալէյհ սէատէթի
ուսուլմիյէեի միւսիպ օլաճագ օլան
իթթիհատը պէշէրիյէնին վազը թէ-
մէլի, զիքը օլունան վազիֆէ սահիպ-
լէրինին հիւմէթի ճանսիփարանէլէրի-
նէ մաաթուֆ վէ մախսուս օլտուղու
րէէյինտէ պուլունուր իսէք, զանն է-
տէրլմ.քի խաթա էթմիլ օլմանըլ:

(Գուսուրու պահաւա)

Տ Ե Լ Է Մ Ա Ք

Եիրմի իբի նիրսխեսեն սեվում (սա. 351)

Պագեն պիր լիման շամաթասը էշիտի-
եօրոււմ կիպի խաեալ էթմէսինտէն տօլա-
եը, ալտըղը թալիւմաթա թէվֆիգէն Պէ-
նէլօպէնին՝ Տէլէմագա գարշը իթթիֆա-
գը ֆէսատ էթմիշ օլան ալէադատար-
լարընտան, ալտէթինի սէթր էթմէք իւզ-
րէ ճէզիրէյի քէպիրէնին իթթիսալինտէ
պուլունան պիր ատաճըղա եանաշմազը-
ղա հազըրլանըր, վէ պապէն տէ, տէր-
եանըն իշպու սահլիլինի իհաթա էտէն
գալէալարտան խալֆլանմասը սէպէպիյէ,
օ՛ եալըն գաեալարա չարփըլըս տա փար-
չալանան տալկալարըն, հէյպէթամիզ մը-
րըլթըսընը էշիտիեօրոււմ սանըր ըտը .
պիր տէ ալէլ զաֆլէ գարանըն տահա
չօգ ուզսմագտա պուլունտուղու կէօ-
րիւնիւր, վէ պու ուզազըլը միեանընտա
տաղլար տախի, կիւնէշին պաթմասընտա
պագէն ուֆուգու գարարտըր օլան ու-
ֆագ պուլունթլար կիպի միւշահատէ օ-
լունուր իտի:

Աթամաս՝ իշթէ պու վէճէլէ շաշըրըս
գալմիշ օլուպ, կէօզլէրինի թէսհիր էտէն
ալտաիճի իլահ իսէ, իւզէրինէ էօյլէ պիր
տէհէլթ կէթիրմիշ իքի քի, անըն միալինի
օլ անէ գատար հիշ պիր վագըթ կէօր-
միւշ տէյիլ իտի. հաթթա պազլի քէրէ
տախի, ուեանըգ օլմաեըս տա, բիւեա
կէօրիւեօրոււմ կիպի կէլիլ իտի: Օլ տէմ
Պոսիդոն՝ սէֆինէեի Եսպէրիա գըեըլարը-
նա աթմագ իւզրէ կիւն աօղրուուր բիւ-
զիկեարընա, էսմէսինի էմր պուեուրտու .
վէ օլ գալիմ թիւնտալատ իսէ, իլահըն
էմրինէ օ՛ տէրէճէ պիր խըշմ իլէ իթթի-
պա էյլէտի քի, կէմի անինտէ թանին
պուլյուլան սէվահիլէ եէթիլտի:

Շաֆագըն՝ Չին սապահը թէպշիր էթ-
մէքտէ, վէ գիւեայը խուրշիտէ հասէտքէշ
օլան քէվաքիպին իսէ, խալֆլէրինտէն
նաշի, տուեուգ շալգլարընը սէթր էթ-
մէք իւզրէ չէքիլիպ Ուկիանոսա աօղրու
կիթմէքտէ օլտուղու սըրատա «Արթըգ

ասա իշթիպահըմ գալմատը սէեու նի-
տա էթտի տիւմէնճի. ագըպէթ իթալէ-
եէ եանաշտըգ. շապ օլ Տէլէմագ, պիր
սաաթտան Պէնէլօպէեի կէօրէճէքսին .
վէ իհթիմալտէն տիր քի, իւլիսի տալի
պէ թէքրար քիւրսիյի հիւքիւմէթինէ
գուեուտ էթմիշ պուլասըն:»

Տէլէմագ՝ աղուշու խապտա պիլա հա-
րէքէ թէնէվվիւմ իւզրէ իքէն, իշպու
սէտայը նիտատան թէեագգուգ էտէրէք,
հէման սըշրամասըյա տիւմէնին պաշընա
գօշմասը, վէ Աթամասա սարըլմասը պիր
օլտու. վէ ույգուտան աղըրլաշմիշ օլուպ,
եէնի եէնի աշըլմագտա պուլունան կէօգ-
լէրի իլէ պիտ տիգգաթ սէվահիլի գարի-
պէեէ պագըս տա, կէօրտիւլիւ եէր,
վաթանընըն գըեըլարը օլմատըղընը ան-
նաեընճա «էյ վախ, տէտի. պիզ նէ-
րէտէեիւ, պու պէնիմ սէվիլիւլ իթա-
կէմ տէյիլ աիր. Աթամաս՝ սիզ չօգ եա-
նըլըեօրսուուղ, սիզին մէմէքէթինիւզ-
տէն փէք պախտ պուլունան իշպու գը-
եըլարը էյի թանըմաեօրսուուղ:»

«Խայր խայր էօյլէ տէյիլ տիր, ճէվապ
վէրտի Աթամաս. ճէզիրէնին սէվահիլինի
կէօրտիւքտէն սօնրա, արթըգ ալտան-
մագըղըմ նագապիլ տիր. լիմանըղա
հայլը տէֆալար կիրմիշ չըգմիշ օլտու-
ղումտան նաշի, օրասընըն էն ուֆագ
գաեասընը պիլէ թանըրըմ. վէ Տիւրոսուն
սահիլինի սայ քի պուեուտան գիւեատէ սա-
րի՛ օլարագ գիքը էտէմէմ. շու իլէրի
աօղրու ուզալմիշ օլան պուլունու թանը-
մաեօրմուսուն. վէ գուլէ պիշիմինտէ
սիֆրիլմիշ գաեալարա պագսանա, վէ
տիկէր գաեալարա չարփըլըս տիւշմէլէ-
րիլէ, տէնիլիլ թէհտիտ էտէեօր կիպի
կէօրիւնէն տալկանըն սէսինի էշիթմէ-
եօրմուսուն. վէ թա սէհապարա տէկին
սէր չէքիլ տէ, անլէրի շագգ գըլան Ա-
թանասըն հէյքէլիւնիտէմի ֆարգ էթմէ-
եօրսուն. իշթէ բէտէրին իւլիսին գալէ-
ասը, վէ սէրայը:»

«Ալտանըեօրսուուղ Աթամաս ճէվապ
վէրտի Տէլէմագ. պէն՝ պիլ աքո էր էյի-
ճէ եիւքսէրէք պիր սէվահիլ կէօրիւեօ-

րուժ էմնա տիւզ տիւր, վէ վագաւա պիր տէ շէհր քէստիրիեօր խէմ տէ, օ տա մութլագա իթտկէ տէյիլ տիր. եւ իւլաշլար, սիւ ինտան գըսմը իլէ պէօյլէ մի էյլէնիրսինիւզ» Տէլէմագ պէօյլէ սէօյլէր իքէն, պիր տէ նակեաճ սիհր մաշվ օլուպ Աթամառն կէօզլէրի աշլուր. վէ սէվաշիլի օլուպը կիպի կէօրէրէք իտթառնըն ֆարգընա վարտը. պինտէն ալէյ շիրտա էտէրէք «Պէն տէ իթիրաֆ էտէրիմ եւ Տէլէմագ, տէտի. պիր տիւշմէն իլաշ, կէօզլէրիմ թէսհր էթմիշ օլտուպնտան, իթտկէեի կէօրիւեօրուժ գանն էթմէքտէ իտիւմ. անըն բէամի պիլ քիւլլիւյէ կէօզիւմ էօնիւնտէ իքէն, հէման պու տագըզտա իւեա կիպի մէֆգուտ օլտու. պիր պաշգա շէհր կէօրիւեօրուժ, օ տա մութլագա կիրիտին սէր սէրի մէլիքի օլան ֆիրալի իգոմենէսին եսպերիատա հէնուզ թէէսիս էյլէմիշ օլտուպը Սաղենա օլմալը տըր. անըն միւրթէֆի լաքին էլ եէվմ նաթամում պուլընտան հիտարլարընը, վէ հէնուզ քեամիլէն քէսպի մէթանէթ էթմէմիշ օլան լիմանըն միւշահատէ էթմէքտէ եիւմ»

Աթամա՝ իշպու նէվ շէհրնէ կանիեյի միւթէնէվիլայը ճէտիտէսին տէնէմէքտէ, վէ Տէլէմագ խէ, պէտպաթլըլը իւզէրիւնէ տաւ ու ֆէրեատ էթմէքտէ իտէն, Պոսիգոնուճ գօյ վէրտիլի րուզիկեար՝ անլէրի տօլու եէլէն օլարագ, թէհալիքտէն էմին, վէ իսքէլէեէ փէք եագըն պիր լիմանա սէվգ էյլէտի:

Մէնտօր տաթի կէրէք Պոսիգոնուճ ինթիգամընը, վէ կէրէք Աստղիկին զալըմանէ սիւրէթտէ օլան հէյէլի տամընը պիլտիլինտէն, Աթամասըն խաթասը իւզէրիւնէ հէման կիւլլիւմէր իտի. վէ լիմանա հինի տուխուլէրինտէ Տէլէմագա իթիթապէն «Արամագ» սիգի իէհրիւպէ էթմէքտէ խէ տէ, տէտի. հէլաքընըլը իսթէմէքտէ օլմանըպ, պիլ աքս պու թէհրիւպէ իլէ անճագ մէյտանը սալթանաթը՝ ուղրուճուզա քիւշաւ էթմէք գաստինտէ տիր. Հերակլէսին ճէհատէթլէրին տէր խաթըր էտինիւ, վէ բէտէ-

րինիգինքի խէ, տաթի իւլ էվգաթ կէօզիւնիւզ էօնիւնտէ օլտու. զիրա՝ թէհամիւլ էտէմէեէն քիմէ, պիւեիւք եիւրէյէ մալիք օլտու. պինտպէրին լեագըն կիլիր քի, սիգի գօվալամագտան քէյֆ տուլմագտա պուլընտան զսպիմ իտպարը, սապր ու պէսալէթինիւ իլէ եօրաւընը. սիգի ճէվիւսինտէ պէնտ էթմիշ պուլընտան կալիպսօնուճ միւտաշին նիւվազիլէրինտէն խալիթ էթալիմ գատար, Պոսիգոնուճ էն միւտաշիլ միւսիպէթլէրինտէն գօրգամա. նիշուճ թէէլիւր էտիւեօրուզ, էհալիլի մէսքիւնէսի տօսթլարըմը օլան իշպու լիմանա տուխուլ էտէլիւ. իլթէ եուճանիլէրէ գալուշուեօրուզ տուր. պիւթիւն վագըթ ֆէլէքքտէ օլմալ պուլընտան իգոմենէս, սիւֆէլաեա էլպէթտէքի թէրաշհիւմ էտէճէք տիր» Պուճու տէեիպ, տէրագապ Սաղենտին լիմանընա կիրտիլէր. ֆիւնիկիլիլէր՝ ագվամը քիւլլիէէյի ճիհան իլէ պարընը օլարագ աիւզ ութթա էտէր օլտուգլարընտան, րաքիպ օլտուգլարը ֆիւնիկէ կէմիսի, օրատա պիր սուհուլէթի սէրիյէ իլէ գապուլ օլտուտու:

Կէճէնն սէրապը մէնշուրի իլէ սէմիլմիշ օլուպ, քէնտիսինի թէգէին գըմընտա վագթը սահէրտէ թուլու էտէն կիւնէլին զիւսաընը աիւզ պիրլէ, նէվ ու նիւմա պուլան, նագիւ գօնէլէրին շիւքիւթէ գըլան, եէլիւ եաիւրագլարընը եաեան, մուաթթար վէ լէֆեսար շիշէքլէր աշան, վէ սէյիւրէլէրինէ պէ հէր տագըգա ինջիւագալաշը նէվ ա նէվ օլան օլ նիհալը թագէեէ պէնգէր իշպու շէհրի ճէտիտի, Տէլէմագ՝ հայրան օլարագ սէյր էթմէքտէ իտի:

Իլթէ՝ իգոմենէսին շէհրի ճէտիտի տաթի, օլ նէֆիհալ միտիլու սահիլի տէրիտաէ թէգէյիւն էթմէքտէ, վէ կիւնտէն կիւնէ սաթթտան սաթթա քէսպի ճէսամէթ էյլէմէքտէ օլուպ, մէյմարըլըն բէյվէսթէյի ասիւման գըլալըլը նէվ պէ նէվ թէգէինաթը խէ, լէնկէրէնտագ օլան էճնէպի կէմիլէրինէ, մէսաֆէյի պախտէտէն իրաէ գըլմագտա իտի:

Ամէլէ կիւրուհիներն հէնկեամէսինտէն, վէ քիւլիւնքէրին չաքիւճէրին տարալը սէսինտէն, պիւթիւն սահիլի տէրեա ինիլէմէքտէ, վէ թաշլար իսէ, պագարաւարա թագըլըշ ուրդանլար իլէ հաւատաասըւ գալըշ կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի. շաֆագ սէօքէր սէօքմէզ իշ պաշըլարը, պիւթիւն էհալիեի չալըշմագըղա թէշվիգ էտիպ, վէ մէլիք իգումնէս տալի, հէր թարաֆա պիննէֆս գօմանտա վէրմէքտէ իտուլինտէն, ինչպաթը վագաա իսիւաֆը մէհմուլ պիր զայրէթ իլէ իլէրի կիթմէքտէ իտի:

Փիւնիկէ կէմիսի լիմանա թէվասսիւլ էտէր էթմէզ, Գըպըրսըլար՝ Տէլէմագ իլէ Մէնտօրա մուհապպէթի աստագանըն քիւլիւ էմարէլէրինի իպրազ, վէ տէր ագապ կիտիպ, Ֆէրզէնտի իւլիսին Սաղենտէ միւվասալաթընը իգումնէսէ արզ էթտիլէր: « Իւլիսին օղլը մու, նիտա էթտի իգումնէս. օ՛ պէնիմ՝ միւհիսպի ազիլիմ իւլիսին մի. Տրօվաեը թախրիպէ մուվաֆֆազիեթիմիզին վասէթայը եէկեանէսի պուլունան օ՛ ազիլ գահրմմանըն մը. չունու պիր տէֆա չուրաեա կէթիրսիլէր տէ, բէտէրինի նէ՛ տէրէճէլէր տէ սէվէր օլտուղունու կէօթէրէնիմ: » Պու էմրին իւզէրինէ Տէլէմագը հէման հուզուրունա թագտիմ էթտիլէր. օ՛ տախի իսմինի պէեան պիրլէ միհմանտարըղընը թալապ էլլէտի:

Իգումնէս պիր լաթիֆ, վէ կիւլէճ եիւզ իլէ ճէվապ վէրիպ « Հագգընըղտա սէօյլէնմիշ օլմասա իտի պիլէ, տէսի. եինէ սիզի թանըեաճագ իտիմ սանըեօրում. իշթէ իւլիսին թա քէնտիսի. իշթէ անըն աթէշի կէօղլէրի, սապիթ պագըշլարը, իշթէ վէհլէշի իւլտաէ պարիտ, վէ իհթիրապը կէօրիւնիւր օլտուղու թագտիրտէ, պիր բէվազ ու լաթաֆէթի ֆէվգ էլտաէ իսթիֆա էտէր օլան լիգասը, հաթթա օ՛ նազիք թէպէսսիւմիւ, օ՛ հարաքէթի պիգայտանէսի, վէ սամիունուն շիւպհէսինէ մէյտան վէրմէքսիվին իսքեաթ էտէր օլան օլ լաթիֆ, սաֆի, վէ միւհսսիւր կիւֆթարի էլան խաթ-

ըմտա տըր. էվվէթ սիզ իւլիսին նէճիլի նէճիպիսինիզ. ահ էվլատըմ, սէվկիւլիւ էվլատըմ. սիզի գանիը գագա պու սահիլէ սէվգ էթտի աճապա՛. բէտէրինիզի թահարրի՞ իչուն մու. տիրիղ հագգընտա գաթան մալիւմաթըմ եօգ տուր. Ֆէլէք հէմ անը՝ հէմտէ պէնի, իքիմիզի տէ գօվալատը. օ թէքրարէն վաթանընը կէօրմէմէք սէֆալէթի իչինտէ տիր, պէն իսէ, իւհլարըն շախսըմա գարշը օլան իսըշը իլէ մալամալ օլմուշ օլտուղու հալտէ վաթանըմը պէ թէքրար պուլմագ միւսիւպէթինէ տիւշար օլտում: » Իգումնէս պու սէօյլէրի սէօյլէր իքէն, աշքեալը քէնտիսինէ նա մասալիւմ օլմաեըպ տա, իսմինի տէր խաթըր էտէմէօր օլան պիր աաէմին տէնէեիշի կիպի, նազարը տըգգաթ իլէ Մէնտօրա պագար իտի:

Լաքին Տէլէմագ՝ կէօղլէրի մէմուլի էշք օլտուղու հալտէ պասթը մագալ իլէ « Եա մէլիք, տէր իտի. թաաթըֆաթը վագաանըղա մուգապէլէթէն, մէսէրրէթ ու շիւքրանիեթէ պօրճը պուլունտուղըմ պիր սըրատա, էսէֆի տէրունիմի սէթր էտէմէմէքտէ օլտուղունա ալֆ պուեուր. իւլիսին զայպը հագգընտա պէեան պուեուրմագտա օլտուղունուգ էսէֆ իլէ, բէտէրիմի պուլամամագ պէտպալթըղընը մա շիտտէթ հիսա էթմէքլիյիմի, սիզ պանա էօյլէթմիշ օլուեօրսունուգ. էզմինէշի վաֆիրէտէն պէրու տուր քի, պիւլիւն տէնիզէր եիւզիւնտէ անը թահարրի էթմէքտէեիւ. զագէպնաք իլահլար՝ նէ՛ անը կէօրմէքլիյիմէ, վէ նէ՛ զարգ օլմուշմու օլմամըշմը պիլմէքլիյիմէ, վէ նէ՛ տէ, ալէագատարլարը էլինտէն իսթիսլաս էմէլլէլէ էրիեիպ կիտլն Պէնէլօպէեէ գավուշմագ իւզրէ, իթաիէեէ ալտէթ էթմէքլիյիմէ միւսաատէ պուեուրմագտա տըրլար՝:

« Զաթընըզը կիրիտտէ պուլուրունմ գաննընտա իտիւմ. վէ հաթթա զալիմիտպարընըզ տա, օրատա աննատըմ. վէ լաքին՝ միլքի ճէտիտինիզի թէէսիա էթմիշ օլտուղունուգ իշպու Եսպերիաեա ուզրաեաճաղըմը ասլա մէհմուլ էթմէզ

խորհմ. անճաղ՝ ինսան գըսմընը խթիհզա էտէր օլան, վէ պէնի իսէ, իթակէտէն պախտ օլմագ իւզրէ պէլտէտէն պէլտէտէ սէրսէրիճէ կէզտիրիէքտէ պուլունան մուգատտէր, նիհանէթ իւլէմր կէթիրիպ սիզին գըբըլարընըզա աթտը. պանա էթմիշ օլտուղու ճէվր ու ճէֆալար իչինտէն հիւսնիւ բիզամ իլէ չէքէճէք օլտուղու շէյ, սատէճէ պուրահա աթմասը տըր. վաթանըմոան էկէրչի թէպէիտ էթմէքտէ իսէ տէ պարի, միեանէյի միւլիւքտէ էն ալիճէնապ օլան զաթը պանա թանըթտըմագտա տըր: »

Իշպու միւքեալէմէտէն սօնրա իդոմիւնէս՝ պիշէֆագա Տէլէմագըն պոյնունա սարըլարագ ալըպ սէրայընա կէօթիւրտիւ. վէ օրատա « Րիֆագաթընըզտա պուլունան օ՛ ազիլ իթթիեար քիմ՝ օլուեօր, պանա՝ անը պաշգա տէֆալար տա կէօրմիւլիւմ կիպի կէլիեօր » տէմէսինտէ « Մէնտօր տուր օ՛, ճէվապ վէրտի Տէլէմագ, իւլիսին միւհիպսի օլան Մէնտօր. չօճուգըլուղումտա, բէտէրիմ պէնի օնա իհալէ էթմիշ իտի. հագգընտա օլան չիւքրանիեթիւմ տէրէճէսինի, սիզէ արզ ու թաֆսիլէ քիմ գատիր օլա պիլիր: »

Օլ հէնկեամտէ իդոմիւնէս իլէրի կէլէրէք, էլինի Մէնտօրա ուզատըպ, վէ « Պիզ վազթիլէ պիր պիրիմիզի կէօրմիւլիւ տիւր, տէտի. աճապա կիրիտէ օլան սէֆէրինիզի, վէ պանա վէրտիլինիլ խաեըրլը բէնտլէրինիզի տէր խաթըր էտիեօրմուսուուղ. լաքին օլ վազըթ սէվտայը իւնֆիւվանի, վէ լէզզէթի զէվգ ու սաֆայը նէֆսանի, պէնի չէքիպ կէօթիւրիւրլէր իտի. քէնտիլիլիմտէն ինանմագ իսթէմէտիլիմ չէյլէրի էօյրէթմէքլիք իչուն, սէֆալէթլէրիմին պէնի թէրպիեէ էյլէմէսի ֆարզ օլտու. մութլու քի սէօզլէրինիզէ օլ վազըթ գուլագ գօմուշ օլա իտիմ էյ բիրի տանա. լաքին՝ մա թահայեիւր միւշահատէ էթմէքտէեիւքի, պունճա սէնէլէրտէն պէրու, սայ քի հիշ թէպէտտիւլ էթմէմիշսինիլ տիր. լէհճէնիզին թարալէթի, գատտ ու գամէթինիզին խթիլգամէթի, վէ վիճուտինիզին

գուլվէթի, հալէա էվվէլքի օլուպ, անճագ սաշլարընըզ պիր ազ աշարիւշ տըր: »

Ճէվապ վէրիպ Մէնտօր « Մէլիքի մուազգամ, տէտի. էկէր պիր միւտահին քիմնէ օլսա իտիմ, պէն տէ սանա Տրօվանըն մուհասէրէսինտէն ազտէմճէ շախսընըզտա փարլամագտա օլան ըէֆեագը չէպուպէթի էլ եէվմ սազլամագտաընըզ տէր իտիմ. լաքին հագգէթի իլիւլ էթմէքտէն իսէ, սիզէ նախօշ կէօրիւնիէեի էվլա սաեարլմ. վէ պունտան տա գաթի նագար, էճվէպէյի մաագուլէլէրինիզտէն սիզին միւտահէնէ սէվմէզ օլտուղունուգու, վէ գաթընըզ իլէ խալիսանէ միւքեալէմէ էթմէք խաթէեէնլէրին հիշ պիր թէհիլէքէեէ տիւշար օլմագ իտուլինի միւշահատէ էթտիլիմ իչուն տէրիմ, պու նէգատար թէպէտտիւլ էթմիշսինիլ. հագգէթէն սիզի փէք կիւճիւլէլէ թանըեաճագ իտիմ. կէլ քի պու թէպտիլաթըն սէպէպի իսէ, գազաանըզ իչինտէ իֆրաթմէրթէպէտէ տէրտ ու միհնէթ չէքմիշ օլմանըզ իտուլինի բանա պիլիրիմ, լաքին ազլ ու զէքեա էտէնիլ օլմանըզ ճիհէթիլէ, չէքմիշ պուլունտուղունուգ ճէվր ու ճէֆատան պիւեիւք գազանճընըզ օլմուշ տուր. գալա՛ ֆագիլէթ իլէ թէրպիեէ վէ թագվիեէ օլունունճա, եիւլէրտէ հասըլ օլան պուրուղուգըլարա ինսան գօլայըլլա գաթլանըր. մա մաֆիհի մէլիքլէրին ճէմիլի զէման սաիրլէրտէն զիեատէ էրիր կիտէր օլտուղունու տա պիլմէլիսինիլ տիր. վազթը իտպարտա բուհուն սըզընթըլարը, վէ վիճուտին զահմէթլէրի ինսանը վազթընտան էվվէլ իթթիեարլանտըրը, վէ հէնկեամը իգսալտէ իսէ, սէֆիհ էօմիւն զէվգ ու սաֆալարը, անլէրի մուհարէպէ զայլէսինտէն տահա զիեատէ սիւրաթլէ էրիտիր. ինսանըն՝ թատտիլինէ միւքթէտիր օլամատըղը մուլիլի սըհհէթ օլան հիշ պիր չէյ եօգ տուր. մէլիքլէրին՝ կէրէք վազթը սուլհ ու սալահտա, կէրէք հասայը մուհարէպէտէ, վազթընտա կէլէճէք օլան իթթիեարլըղը, տալիմա պէօյլէճէ վազթընտան էվվէլ եէթիշտիրի օ-

լան միհնէթէրի, վէ տէ գէվզ ու սափա
ղալիլէրի վար օլմասը իշթէ պու երեզ-
տէն տիր. միւթէտիլ, սափի, դասա-
վէթտէն վէ հէվայը նէֆստէն արի վէ
պէրի, բէրհիգքեար, նըզամլը, վէ զայ-
րէթէն պիր էօմիւր, ալիւ առէմին վի-
ճուտինտէ պիր տինճ կէնճլիք սազլար
իսէ տէ, թասատատ օլունան իհթիրադ-
քեարըզլար օլմասըզը թագտիրտէ, իշ
պու կէնճլիք՝ վագթըն գանաթլարը իւ-
գէրինտէ հէր տէմ ուչուպ կիթմէյէ միւ-
հէյեա պուլունուր:

Իդոմենէս՝ Մէնտօրուն ճէվապլարընա
հայրան օլտուղու ճիհէթլէ, Արամազդա
սունաճագ օլտուղու գուրպանըն հազըր
ամատէ իտուլինի պէեան գըմնտա կէլ-
մէմիշ օլսա իտիլէր, տահա չօգ տիյնէ-
եհճէք իտի. պիր չիֆթ էճնէպի օլան
Տէլէմագ իլէ Մէնտօր տալի, իսթիգսա-
քեարանէ սիւրէթտէ, վէ խահիշի ազիւմ
իլէ տէնէմէք իւզրէ տէօրթ թարաֆլա-
րընը իհաթա էյլէմիշ օլան խալը իլէ
մաէն Իդոմենէսին արտընճա կիթտիլէր:

Սաղենտիլէր պիր պիրինէ չէօյլէ տէրլէր
իտի «Իշպու պիր չիֆթ էճնէպիլէր պիր-
պիրլէրինտէն նէ տէրէճէ ֆարգլը տըր-
լար. չու նէվճիվանա պագընըզ, օ՛ նէ՛
կիզէլ վէ սէվիմիլ աթվար ու միշվարա
մալիք տիր. հիւսն ու չէպապէթին քիւլ-
լիւ լուճֆ ու մէլահէթի՝ լէհճէսինէ,
վէ թէքմիլ վիճուտինէ եաեըմիշ իսէ տէ,
իշպու տիլպէրլիլին գաթան մէլասէթի,
վէ էտայը նագը նիսվանիսի օլմատըգտան
մաիաա, սիննի չէպապէթի նագիքէսի իլէ
պէրապէր քէնտիսի նէ՛ գատար գուվ-
վէթլի, վիճուտի գալի, վէ չալըզան-
լըզ բիշլինի տիր: Եա չու օ պիրինէ նէ՛
տէրսինիզ. կէրչի գիեատէճէ միւսինն իսէ
տէ, գուվվէթինտէն հէնուզ հիշ պիր չէյ
զայպ էթմէմիշ տիր. վագաա եէք նա-
զարտա լիգասը օ՛ գատար միւթէազլիւմ,
վէ չէհրէսի օ՛ տէրէճէ լաթաֆէթլի կէօ-
րիւնմէզ էմմա, քէնտիսինի եագընտան
տէնէր իսէն, սաֆվէթի իշինտէ միւճիպի
թէաճճիւպ պիր էքրէմիեթ իլէ պէրա-
պէր գէքեապէթ ու ֆագիլէթ էմարէլէրի

պուլունուն. էսնայը պէշէր իլէ իսթի-
լաթ գըմնտա, իլահլար գէմինէ նիւզիւլ
պուեուրմասա մութլագա պու միսլիլու
էճնէպիլէրին, վէ սէյեահլարըն գըեա-
ֆէթինի թագընմիշ օլմալը տըրլար:»

Օլ տէմ, Արամազդըն սիւլալէսինտէն
օլան իդոմենէսին զսեթթ միւթանթան
սիւրէթտէ պէգէթմիշ օլուպ, իշպու իլա-
հը ազիմէ թագտիս գըրմագտա օլտու-
ղու հէյէլէ վարտըլար քի, եէշիւմ բէն-
կինտէ միւնագգաշ մէրմէր տիրէլէր իլէ
միւհաթ իտի. իշպու սիւթուլարըն պաշ-
լըզլարը կիւմիւշ օլուպ, վէ պիւթիւն
հէյէլ տալի, Արամազդըն պուզաեա
գալպ օլունմասընը, Եւրոպէի գալի-
մասընը, վէ տալկալար իշինտէն Նիր-
տէ սափուլմասընը իմա էտէր օլան բէսիւ-
լէր օեուլմուշ մէրմէրլէր իլէ գասլը օ-
լուպ, բէսիւլէր իսէ, պիր սիւրէթի աճի-
պէտէ մասնու պուլունտուզլարը հալտէ,
երին Արամազդը թագալիմ էտիեօր կիպի
կէօրիւնիւրլէր իտի:

Պունլարտան սօնրա Մինոսուն մէվլու-
տի իլէ իւնֆիւվանը, վէ էն նիհաեթին-
տէ տալի, օ՛ ազիւ մէլիքին՝ պիւթիւն
ճէգիլրէսինի տալիմա մէշհուր վէ մաամուր
սագլամագ մագսատըյլա սիննի չէյիւ-
խէթի ամիգէսինտէ վագը գալանին էթ-
մէքտէ պուլունմասը բէսիւլէրի միւշահա-
տէ էտիլէր իտի: Տէլէմագ՝ անլէրին մի-
եանընտա Տրօվա մուհասէրէսինին, վէ
Իդոմենէսին սէր տարը էքրէմիք բիւթ-
պէսի իլէ միւշէրրէֆ օլմասընըն պաշլը
վուգուաթլարը բէսիւլէրին տէ սէյր
էթտի:

Իշպու ճէնք թասվիրլէրի արասընտա
բէտէրինի տէ արաեըպ, Դիոմեդէսին
հէնուզ հէլաք էթմիշ օլտուղու Հուսոսուն
էսպլէրինի էսիր կէօթիւրիւեօր, Եունան
օրտուսու գասլըթանը հուզուրունտա Ա-
քիլլէսին էսլահասը իշուն Այաքս իլէ
միւճատէլէ էտիեօր, վէ նիհաեթի իւլ
էմի օլ գատար Տրօվալըլարըն գանընը
տէօքմէք իւզրէ օ՛ գանլը էսպտէն տը-
շարը խուրուճ էյլէեօր պուլտու:

Բէտէրինին հագգընտա չօգ տէֆա

սարկլէրինտէն վէ Մէնտորտան էշիթմիշ
օլտուղու ճիհէթլէ, իշպու պահատըր-
լըզլարտան տօլանը Տէլէմագ՝ անը թա-
նըտը. վէ կէօզլէրինտէն աշաղը սիլ կիպի
եաշլար ազըթմանա պաշլատը. բէնկի
աթտը, պէնզի ազ պագ օլտու, վէ իզ-
թիրապը տէրունինի սէթր էթմէք իւզրէ
եիւզիւնիւ պիր թարաֆա չէվիրտի իսէ
տէ, իդոմենէս ֆարգընա վարըպ «Բէ-
տէրինիզին չէօհրէթ վէ միւսիւպէթի ի-
չուն, տէտի. գալպինիզին տույմագտա
օլտուղու ըրգգաթ տէրէճէսինի պիզէ
կէօսթէրմէքլիյէ հիճապընմանընըզ:»

Պու էսնատէ խալգ՝ պիր գարար սիւրիւ
սիւրիւ կէլիւ, հէյքէլի իհաթա էթմէքտէ
օլան իքի սըրա սիւթունլար իլէ միւշէք-
քէլ սահուն տէրունինէ տօլար իտիլէր քի,
օրասընտա իքի սըրա էրքէք վէ գըզ նէվ-
ճիվանլար գաթարը, սաիգալարը էլլէ-
րինտէ թութան օլ գուտրէթ քեանի իլա-
հա նաթլար թէրէննիւմ էթմէքտէ իտի:
Պու չօճուզլար՝ ուզուն սաշլարը ումուզ
պաշլարընը տէօյէր օլան էն ճէմիլ, վէ
ճէմիլէլէր իչինտէն թէֆրիգ էտիլմիշ օ-
լուպ, պաշլարը կիւլլէրտէն մասնու թաճ-
լար իլէ միւթէվլէճ, ըթրըեաթ իլէ մու-
աթթար, վէ քեաֆֆէսի տէ, ագսատէ-
լէր իլէ միւլէպպէս խաի:

Իդոմենէս հուտուտաշլարընա գարշը
աշիւը օլտուղու ճէնքտէ քէսպի միւզաֆ-
ֆէրիէթ էթմէսի իչուն իսթիման գըմ-
նընտա Արամազդա եիւզ բէէս պուզա
գուրպանը սունմագտա խաի. չար ճա-
նիպտէն գուրպան գանլարը թիւթմէքտէ
պուլունուր, վէ օլ փունար կիպի ագ-
մագտա օլան գանլարըն իսէ, ալթուն վէ
կիւմիւշտէն մասնու չուգուր քեաալէ-
րէ տօլտուրումագտա օլտուղու միւշա-
հատէ օլունուր խաի:

Իլահլարըն սէվկիւլիւսիւ, վէ հէյքէլին
քեահինի օլան միւսինն թեոփանէս՝ վագ-
թը թագտիմի ազհատէ, պաշընը ալ պի-
նիլինն պիր բէշի իլէ սէթր էտիպ, տէր-
հալ գուրպանլարըն հէնուզ տիթրէմէքտէ
օլան պաղարաղլարընտան իսթիքշաֆ
էյլէտի, վէ պատէհու մուգատտէս սէ-

ճաեագ իսկէմէէէ չըգըպ «Ես իլահլար
նիտա էթտի. աճապա պիզէ սէմալաթ-
տան իրսալ պուրուլմուշ օլան չու պիր
չիֆթ միւսաֆիրլէր քիմէր օլունօր. ան-
լէր էլ աթմաուրգճա, պէտ էթմիշ օլտու-
ղունուզ մուհարէպէ պիզիմ իչուն միւ-
սիպէթէնկիլ օլաճագ տըր. վէ Սաղենտ
եէնի թէմէլի իւզէրինտէ հէնուզ եիւք-
սէլմէքսիզին խարապ օլուպ պիթէճէք
սիր. պիր գահրաման տէլիգանլը կէօ-
րիւօրում քի, իլէմ՝ էլինտէն թութուպ
րէհպէրլիք էտէեօր... էլինէյի ֆանի-
եանա պունտան գիեատէսինի սէօյլէմէք
իչուն ըուխսաթ եօգ տուր...»

Իշպու բէյամը հիքմէթ էնճամը իրատ
էթտիլի պէման, պիր ազղըն պագըլ իլէ
կէօզլէրինտէն ճընկըլար սըչրատըր, վէ
ուզրունտա մէվճուտ օլանլարըն զայրը
չէլէր կէօրմէքտէ տիր կիպի գանն գըլը-
նըր խաի: Չէհրէսի ալէվ քէսիլմիշ, պիւ-
թիւն վիճուտիլլէ ալթ իւսթ օլուպ քէն-
տինտէն կէշմիշ, սաշլարը տիքէն տիքէն
օլարագ իւրքէրմիշ, աղզը քէօրիւրմէքտէ,
վէ կէրլմիշ գօլլարը իսէ հարաքէթտէն
քէսիլմէքտէ օլուպ, միւթէհարրիք սէ-
սի, սալթը պէշրինին քեաֆֆէսինտէն
պիւլէնտ, նէֆէսի գըսըլմիշ, վէ քէնտի-
սինի թահրիք էթմէքտէ պուլունան ըու-
հու իլահիէի տէրունինտէ մահֆուզ թու-
թապիլմէյէ զայրը միւգթէտիր պուլուն-
մուշ խաի:

«Ես սէտտէթմէնտ Իդոմենէս նիտա
էթտի պէթէքար, նէլէր կէօրէեօրում,
պու նէ գատար պէլալար կէշիւմիշիւզ.
տաթիլ տէ օ՛ նէ ասաիշ. էմնա խարիճէն
օ՛ նէ ճէնք ու ճիտալլար վէ ֆիւթու-
հաթլար. ես Տէլէմագ՝ սէնին չէճաաթ-
լարըն ըտէրինինքիլէրի տէ կէչէճէք,
միւթէքպպիր տիւշմէն՝ սէյֆին ալթըն-
տա, վէ թօզլար թօփրագլար արասընտա
մէճրուհէն ինլէեօր. պագըր գափուլար
վէ մասսուպ հիսարլար աեագլարըն ալ-
թընտա գիրի զէպէր օլաեօր. ես ի-
լահէյի մուագղամա, բէտէրինի . . . ես
նէվճիվան ազըպէթ կէօրէճէքսին...»

(Մապուսի սօնրա)